

29.1.2016

OM 17/33/2015

Valtiovarainministeriö
VM/2089/00.01.00.01/2015

LAUSUNTO ALUEHALLINTOVIRASTOJEN HAVI-SELVITYSHANKKEEN VÄLIRAPORTISTA

Valtiovarainministeriö on pyytänyt oikeusministeriön lausuntoa edellä mainitusta väliraportista. Oikeusministeriö toteaa toimialaansa kuuluvista ehdotuksista (kohta 3.8) seuraavaa.

1 Maksutalletuslaki

Väliraportissa ehdotetaan, että maksutalletuslain (281/1931) 6.1 § olisi kumottava, jotta talletettavia varoja ei tarvitsisi siirtää rahalaitokseen korkoa kasvamaan, vaan ne voitaisiin pitää aluehallintoviraston omalla maksutalletuksille varatulla tilillä.

Kyseisessä lainkohdassa säädetään rahavaroista ainoastaan, että aluehallintovirastoon talletetut varat on talletettava välittömästi luottolaitokseen, ja varoille maksettavan koron saa se, joka nostaa talletuksen. Siten vaikuttaa kyseenalaiselta, edellyttääkö ehdotettu menettely, jossa varoja pidetään aluehallintoviraston omalla luottolaitoksessa olevalla tilillä, lain-säädännön muuttamista. Toisaalta väliraportissa esitetty maksutalletuslain 6.1 §:n kumoaminen johtaisi siihen, ettei maksutalletuslaissa säädettäisi mitään talletettujen rahavarojen, arvopaperien ja asiakirjojen säilyttämisestä. Oikeusministeriö ei pidä tällaista muutosta perusteltuna.

Oikeusministeriö toteaa myös, että pelkästään maksutalletuslain 6.1 §:n 2 virkkeen kumoaminen tai muuttaminen niin, ettei talletuksen nostavalla

ole oikeutta varoille maksettavaan korkoon, olisi huomattava periaatteellinen muutos nykytilaan. Oikeusministeriö katsoo, etteivät väliraportissa esitetyt syyt riitä perusteeksi tällaisen muutoksen toteuttamiseen.

2 Lunastuslaki

Väliraportissa ehdotetaan lunastuskorvauksen tallettamista koskevan lunastuslain (603/1977) 49 §:n 1 momentin ja siihen liittyvän, tallettamisesta tiedottamista koskevan 68 §:n 1 momentin kumoamista. Lunastuskorvauksen tallettamista koskevan sääntelyn taustalla on ollut kiinteistöön kohdistuvien panttioikeuksien haltijoiden suojaaminen tilanteessa, jossa kaikki kiinteistöön kohdistuvat panttioikeudet eivät ole ilmenneet lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä.

Uuden maakaaren (540/1995) myötä panttioikeuksien kirjaamista koskeva sääntely on muuttunut siten että korvauksen tallettamiselle kaikissa tilanteissa ei ole perusteita. Lunastuslain 49 §:n rakenteesta johtuen 1 momentin säännöksen kumoaminen ei kuitenkaan ole mahdollista, vaan pykälä tulee kirjoittaa kokonaan uudestaan. Oikeusministeriö on käynnistämässä lunastuslainsäädännön tarkistamista koskevan hankkeen (OM 21/41/2015), jossa yhteydessä asia voitaisiin ottaa esille.

3 Yhteisaluelaki

Väliraportissa esitetään yhteisaluelakiin (758/1989) lisättäväksi säännöstä, jonka mukaan aluehallintovirastoon talletettava korvaus menisi valtiolle 10 vuoden kuluttua talletuksesta, jos korvaukseen oikeutetut eivät tuon ajan kuluessa ole nostaneet korvausta. Säännös koskisi käytännössä järjestäytymättömiä osakaskuntia, koska järjestäytyneelle osakaskunnalle korvaus voidaan maksaa suoraan. Perusteluiden mukaan voimassaolevan sääntely asettaa lunastuskorvauksen tallettajat eriarvoiseen asemaan, koska tallettaja saa nostaa lunastuskorvauksen talletusajan päätyttyä.

Yhteistä aluetta tai erityistä etuutta koskevan korvauksen maksamiseen velvollisen on suoritettava korvaus siitä riippumatta, onko kyse järjestäytymättömästä tai järjestäytyneestä osakaskunnasta. Jos osakaskunta ei ole järjestäytynyt, on korvaus talletettava aluehallintovirastolle. Sitä seikkaa, että korvaus saattaa palautua maksajalle, jos järjestäytymätön osakaskunta ei ryhdy tarpeellisiin toimiin korvauksen nostamiseksi, ei voida pitää perustuslain näkökulmasta ongelmallisena. Jotta korvauksen maksaja saisi talletetun korvauksen takaisin, tallettajan on maksutalletuslain 7 §:n 1 momentin mukaan vaadittava sitä uhalla että korvaus muutoin menee valtiolle. Järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaan asemaa turvaa lisäksi maksutalletuslain 5 §:n 2 momentin säännös, jonka mukaan tallettaja on velvollinen korvaamaan vahingon, joka aiheutuu korvaukseen oikeutetuille tehtävän ilmoituksen laiminlyönnistä. Oikeusministeriö katsoo,

ettei väliraportissa esitetyn kaltaiselle yhteisäluelain muuttamiselle ole esitetty perusteita.

Ylijohtaja

Asko Välimaa

Lainsäädäntöneuvos

Pekka Pulkkinen